

PROFESIJAS STANDARTS

Reģistrācijas numurs PS 0387

Profesija

Restauratora asistents

Kvalifikācijas līmenis

3

Nodarbinātības apraksts

Restauratora asistents ir kultūras mantojuma saglabāšanas speciālista palīgs, kurš strādā kvalificētu restauratoru vadībā. Restauratora asistenta profesionālās darbības pamatuzdevumi ir kultūras vērtību – ēku, mākslas darbu, iekārtu un priekšmetu – tehniskā stāvokļa saglabāšana, konservācija un restaurācija.

Restauratora asistents konsekventi ievēro profesionālās ētikas normas, viņš ir atbildīgs par priekšmeta autentiskuma kā pagātnes garīgās, reliģiskās, amatnieciskās, mākslinieciskās vai noteiktas vēsturiskās situācijas dokumentālo liecību saglabāšanu. Restauratora asistents izprot un ievēro priekšmetu dokumentālo dabu. Restauratora asistents sadarbojas ar citu profesiju pārstāvjiem, ievēro vispārpieņemtu zinātnisku restaurācijas darba metodiku, kas ietver: objekta un avotu izpēti, analīzi, interpretāciju, apkopojumu.

Restauratora asistents veic kultūras vērtību saglabāšanu un sekmē vēstures un mākslas liecību dziļāku izpratni sabiedrībā.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Ievērot profesionālās ētikas normas	1.1 Strādāt kvalificētu restauratoru vadībā. 1.2 Ievērot restaurācijas programmā noteiktās prasības. 1.3 Respektēt objekta patiesās dokumentālās vērtības. 1.4 Strādāt ar vienādi lielu atbildību pie visiem objektiem. 1.5 Reaģēt uz visiem apstākļiem un darbībām, kas var kaitēt objektam. 1.6 Paredzēt savas profesionālās darbības sekas . 1.7 Kritiski novērtēt savu darbu un tā rezultātu. 1.8 Turpināt tālāku izglītību kultūras vērtību konservācijā un restaurācijā.
2. Novērtēt kultūras vērtības	2.1 Pārzināt starptautiski pieņemtās Hartas, konvencijas, LR likumdošanu par kultūras mantojuma saglabāšanu un atjaunošanu. 2.2 Izprast kultūras vērtību vēsturi un nozīmi, aizsardzību un popularizēšanu. 2.3 Izprast apkārtējās vides ietekmi.
3. Veikt kultūras vērtību izpēti.	3.1 Noskaidrot izgatavošanas materiālus. 3.2 Noskaidrot objekta bojājumu veidus. 3.3 Noskaidrot materiālu sairšanas pakāpi, zudumus. 3.4 Noteikt restaurējamā objekta defektu rašanās iemeslus. 3.5 Veikt objekta virsmas apdares kontroles zondāžas. 3.6 Sagatavot paraugus ķīmiskai izpētei. 3.7 Novērtēt objekta konstruktīvo noturību (stiprību). 3.8 Sadarboties ar citu profesiju pārstāvjiem.
4. Saglabāt kultūras vērtības.	4.1 Strādāt saskaņā ar restaurācijas programmu. 4.2 Ievērot starptautiski pieņemtās Hartas, konvencijas, LR likumdošanu par kultūras mantojuma saglabāšanu un atjaunošanu. 4.3 Novērst objektu nolietošanas vai sabrukšanu apkārtējās vides ietekmē. 4.4 Novērst objektu nolietošanas vai sabrukšanu nepiemērotas ekspluatācijas, apkopes vai uzglabāšanas apstākļu rezultātā. 4.5 Sniegt ieteikumus kultūras vērtību uzglabāšanai un apkopei, tajā skaitā pēc

	konservācijas un restaurācijas darbu veikšanas.
5. Veikt objektu konservāciju.	<p>5.1 Veikt darbus saskaņā ar restaurācijas programmu.</p> <p>5.2 Uzrādīt darba procesa stadijas restaurācijas darbu vadītājam un restaurācijas padomei.</p> <p>5.3 Saglabāt kultūras pieminekli maksimāli stabilā stāvoklī.</p> <p>5.4 Veikt objekta profilaktisko nostiprināšanu, dezinfekciju un tīrīšanu.</p> <p>5.5 Respektēt vēsturiski nozīmīgo priekšmetu dokumentālo dabu – saglabāt autentiskumu.</p> <p>5.6 Pielietot piemērotas konservācijas darba metodes.</p> <p>5.7 Spēt saskaņoti rīkoties, strādāt grupās kopā ar dažādu profesiju pārstāvjiem.</p> <p>5.8 Izmantot zinātnes un tehnikas sasniegumus.</p> <p>5.9 Ievērot darba drošības pasākumus.</p> <p>5.10 Ievērot ugunsdrošības pasākumus.</p> <p>5.11 Ievērot apkārtējās vides aizsardzību un piemērotību darba veikšanai.</p> <p>5.12 Ievērot specialitātē izmantojamo indīgo vielu lietošanas un glabāšanas noteikumus.</p>
6. Veikt objektu restaurāciju	<p>6.1 Ievērot restaurācijas programmu.</p> <p>6.2 Vērtēt darba procesus un konsultēties ar restaurācijas darbu vadītāju.</p> <p>6.3 Pārtraukt kultūrvēsturiskā pieminekļa sairšanu</p> <p>6.4 Pielietot saudzīgus bojājumu novēršanas paņēmienus un metodes.</p> <p>6.5 Saglabāt objekta materiālu un pielietoto tehnoloģiju autentiskumu.</p> <p>6.6 Ievērot veikto darbu procesu atgriezeniskuma principu.</p> <p>6.7 Novērst pamatmateriālu un konstrukciju bojājumus izmantojot kvalitatīvi līdzīgus materiālus.</p> <p>6.8 Atdalīt mazvērtīgus vēlākos uzslāņojumus un papildinājumus.</p> <p>6.9 Saglabāt informāciju par priekšmeta vēsturisko laiku, stilistisko, estētisko un tehniskās izgatavošanas veidu.</p> <p>6.10 Pielietot dažādas restaurācijas darba metodes.</p> <p>6.11 Spēt saskaņoti rīkoties, strādāt grupās kopā ar dažādu profesiju pārstāvjiem.</p> <p>6.12 Uzrādīt darba procesa stadijas restaurācijas darbu vadītājam un restaurācijas</p>

	<p>padomei.</p> <p>6.13 Ievērot darba drošības pasākumus.</p> <p>6.14 Ievērot ugunsdrošības pasākumus.</p> <p>6.15 Ievērot apkārtējās vides aizsardzību un piemērotību darba veikšanai.</p> <p>6.16 Ievērot specialitātē izmantojamo indīgo vielu lietošanas un glabāšanas noteikumus.</p>
7. Analizēt ekonomisko faktoru ietekmi.	<p>7.1 Pielietot restaurācijas programmā paredzētos un ekonomiski pamatotus tehnoloģiskos risinājumus</p> <p>7.2 Pielietot optimālu darba režīmu.</p> <p>7.3 Pielietot ekonomiski izdevīgāko risinājumu, nekaitējot restaurācijas darba kvalitātei.</p> <p>7.4 Pielietot racionālus darba resursus</p>
8. Veikt dokumentāciju.	<p>8.1 Aprakstīt izpēti, konservācijas un restaurācijas procesus.</p> <p>8.2 Saglabāt informāciju par priekšmeta izgatavošanas laiku, vietu, tehnoloģiju, lietojamību u.c.</p> <p>8.3 Apkopot arhīva un citu izziņas avotu materiālus.</p> <p>8.4 Izvērtēt un sistematizēt kataloga ziņas.</p> <p>8.5 Veikt darba procesu aprakstu restauratora dienasgrāmatā.</p> <p>8.6 Veikt nepieciešamos uzmērījumus, zīmējumus un dokumentālās fotogrāfijas.</p> <p>8.7 Veikt darba procesu apkopojumu restaurācijas pasē.</p> <p>8.8 Veikt darba atskaites materiālu sagatavošanu un prezentāciju.</p>
9. Novērtēt pielietojamos materiālus.	<p>9.1 Apzināt potenciālos materiālu un iekārtu piegādātājus.</p> <p>9.2 Apzināt komerciālos priekšlikumus un veikt salīdzinājumus.</p> <p>9.3 Izvērtēt materiālu piedāvājumu.</p> <p>9.4 Konsultēties ar atbildīgo restauratoru un restaurācijas padomi par pielietojamo materiālu izvēli.</p> <p>9.5 Sastādīt specifikācijas.</p>
10. Popularizēt izpratni sabiedrībā par kultūras mantojumu.	<p>10.1 Piedalīties pieredzes apmaiņas semināros un darbu izstādēs.</p> <p>10.2 Popularizēt kultūras vērtību māksliniecisko, vēsturisko, reliģisko, zinātnisko,</p>

sociālo un ekonomisko nozīmību un vērtību.

10.3 Sadarboties ar valstiskām un sabiedriskām organizācijām.

Īpaši faktori, kas raksturo darba vidi

Organizatoriskie - darbs tiek veikts individuāli vai darba grupas sastāvā.

Fizikālie – gaisa t° virs +8° C.

Ķīmiskie - izmantojot individuālos aizsardzības līdzekļus, nodrošinot ventilāciju un vides aizsardzību.

Bioloģiskie – bioloģiski aktīva vide – darbs veicams, izmantojot individuālos aizsardzības līdzekļus.

Īpašas prasības uzdevumu veikšanai

Atbildība par visa veida kultūras un vēstures pieminekļu aizsardzību un autentiskuma saglabāšanu.

Prasmes

Speciālās prasmes nozarē	Kopējās prasmes profesijā	Vispārējās prasmes / spējas
<ul style="list-style-type: none">• Novērtēt restaurējamā objekta tehnisko stāvokli.• Veikt uzmērījumus un izgatavot uzmērījuma rasējumus.• Pielietot marķēšanas sistēmas un kartēšanu.• Veikt pieminekļu aizsardzības, saglabāšanas un restaurācijas darbus pieredzējušu restauratoru vadībā, pēc apstiprinātas metodikas un saskaņā ar restaurācijas uzdevumu.• Veikt restaurācijas darba dokumentāciju.• Noteikt restaurējamā objekta defektu rašanās iemeslus un to novēršanas iespējas.• Novērtēt restaurācijas materiālu īpašības, kvalitāti un pielietojumu.• Aprēķināt darba apjomus, izmaksas.• Sagatavot darbam instrumentus, materiālus un palīgmateriālus.• Veikt priekšmetu iesaiņošanu.• Pielietot rokas un mehāniskos apstrādes instrumentus, iekārtas un darbagaldus.• Labot, asināt, regulēt instrumentus un iekārtas.• Prast veidot datu bāzes.• Strādāt ar modernām informācijas sistēmām.• Pielietot restaurācijas un atbilstošas amatniecības nozares tehnoloģiskos	<ul style="list-style-type: none">• Ievērot darba drošības, ugunsdrošības un elektrodrošības noteikumus.• Ievērot vides aizsardzības noteikumus.• Pielietot zināšanas par tehnoloģisko iekārtu uzbūvi un darbības pamatprincipiem darba procesu kontrolē un vadībā.• Lietot profesionālo terminoloģiju.• Lasīt un izprast projekta dokumentāciju.• Darboties atbilstoši pieminekļu aizsardzības un saglabāšanas kvalitātes prasībām.• Realizēt darba ņēmēja tiesības un pienākumus saskaņā ar normatīvo dokumentāciju un Latvijas Valsts tiesību aktiem.• Ievērot indīgo vielu lietošanas un glabāšanas noteikumus.	<ul style="list-style-type: none">• Izprast un ievērot profesionālās ētikas principus.• Izprast un ievērot darbu plānošanu un organizēšanu.• Risināt problēmu situācijas un atbildēt par sava darba rezultātiem.• Pilnveidot profesionālo kvalifikāciju.• Spēt komunicēties (verbāli un/vai rakstveidā).• Spēt strādāt darba grupā.• Pielietot paškontroles sistēmas.

procesus. • Fotografēt un anotēt fotoattēlus. • Pierakstīt teicēja liecības. • Sagatavot dokumentu kopumu, kas nepieciešams izpētes darbu uzsākšanai. • Pielietot vēsturiskās tehnoloģijas. • Prast izvēlēties un pielietot autentiskus materiālus.		
--	--	--

Zināšanas

Zināšanas	Zināšanu līmenis		
	priekšstats	izpratne	pielietošana
Latviešu valoda			X
• Lietišķie raksti, un terminoloģija.			X
• Restaurācijas dokumentācija			X
Svešvaloda		X	X
• Saruna valoda			X
• Profesionālā terminoloģija			X
• Spēja iepazīties ar speciālo literatūru		X	
Ķīmija		X	X
• Materiālu ķīmiskās īpašības un savstarpējā mijiedarbība			X
• Materiālu korozīvā izturība		X	
• Materiālu ķīmiskā aizsardzība			X
Saskarsme		X	X
• Lietišķās attiecības			X
• Vispārējā un personības psiholoģija		X	
Datorprogrammas: Word, Excel, Internets		X	X
• Teksts, tabulas, grafiki,			X
• Darba dokumentācijas sagatavošana			X
• Modernās informācijas sistēmas		X	
• Datu bāzes veidošana			X
Tehniskā grafika, rasēšana		X	X
• Projekcijas skati, šķēlumi, griezum			X
• Uzmērīšana			X
• Bojājumu shēmu izgatavošana			X
• Perspektīva		X	
• Rasējumu un uzmērījumu noformēšana			X
Darba un vides aizsardzība		X	
• Darba un vides likumdošana		X	
• Darba un vides drošība		X	
• Darba un vides aizsardzība		X	
LV likumdošana		X	X
• Darba ņēmēja tiesības un pienākumi		X	
• Kultūras mantojuma aizsardzībā		X	X
• Būvniecībā		X	
Ekonomika un uzņēmējdarbības pamati		X	X

• Modernās ekonomikas likumsakarības			X
• Darba izmaksu aprēķini			X
• Biznesa plānošanas pamati		X	
Izejvielu un materiālu veidi, īpašības un nozīme			X
• Restaurācijā izmantojamie materiāli, to kvalitātes prasības			X
• Materiālu lietošanas un uzglabāšanas noteikumi			X
• Materiālu un palīgmateriālu izvēles kritēriji			X
• Materiālu sagatavošana darbam			X
Restaurācijas teorija un vēsture			X
• Kultūras mantojuma izpēte			X
• Saglabāšanas, konservācijas un restaurācijas pamatprincipi			X
• Dokumentācija un terminoloģija			X
• Restaurācijas ētika un kultūras mantojuma aizsardzība			X
Restaurācijas tehnoloģija			X
• Tehniskais aprīkojums			X
• Darba drošība			X
• Vēsturiskās un laikmetīgās tehnoloģijas			X
Fotodokumentācija		X	X
• Pielietojamie materiāli		X	
• Tehniskās dokumentācijas sagatavošana			X
• Novērtēšanas kritēriji			X
Mākslas vēsture		X	
• Sabiedrība, kultūra un māksla		X	
• Stilu vēsture		X	
• Vēsturiskie stili un mūsdienas		X	
Latviešu tautas māksla		X	
• Arheoloģija un etnogrāfija		X	
• Ornamenti, kompozīcija, krāsa		X	
• Raksturīgākie izstrādājumi		X	
Zīmēšana			X
• Proporcijas			X
• Perspektīva			X
• Forma, apjoms			X
• Grafiskā attēlošana			X
Kompozīcija		X	X
• Kompozīcijas pamati		X	
• Dokumentācijas noformēšana			X
Krāsu mācība			X
• Krāsu veidi			X
• Monohromās, polihromās krāsas			X
• Toņi, pustoņi			X
Veidošana, maketēšana			X
• Materiāli, instrumenti,			X
• Darba paņēmieni			X
• Forma, struktūra, faktūra			X
• Kopiju veidošana			X
Praktiskā restaurācija			X
• Vēsturiskā, mākslinieciskā un laboratorijas izpēte			X
• Izpētes rezultātu analīze			X

• Vēsturiskās un jaunās tehnoloģijas			X
• Instrumenti, iekārtas			X
• Darba paņēmieni			X
• Darba aizsardzība			X
• Objektu dezinfekcija, dezinfekcija un tīrīšana			X
• Profilaktiskā nostiprināšana			X
• Zudumu protezēšana			X
• Konstrukciju nostiprināšana			X
• Dokumentācija			X
• Iesaiņošana un uzglabāšana			X

Restauratora asistenta profesijas standarta izstrādes darba grupa:

Dace Čoldere	vecākā speciāliste, Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija; priekšsēdētāja, Latvijas Restauratoru biedrība;
Sarmīte Gaismiņa	direktora vietniece restaurācijas darbā, Latvijas Nacionālais vēstures muzejs; metāla un arheoloģiskā materiāla restauratore – vecmeistare;
Ināra Heinrihsone	arhitekts; arhitektoniski mākslinieciskā izpēte, restaurators – meistars; lektore, Rīgas Celtniecības koledža
Āris Straustiņš	mākslas zinātņu maģistrs; kokgriešanas amata meistars; restauratoru nodaļas vadītājs, Rīgas Celtniecības koledža.

Konsultanti:

Dzintra Tillere	vadītāja vietniece, IZM Profesionālās izglītības centrs
-----------------	---

Restauratora asistenta profesijas standarta eksperti:

Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija
 Latvijas Republikas Kultūras ministrija
 Latvijas Mākslinieku savienība.